

RECENSION



Ur *Armadillo*

Armadillo

Originaltitel Armadillo
Svensk titel Armadillo
Regi Janus Metz Pedersen
Producent Ronnie Fridthjof & Sara Stockmann
Idé Kasper Torsting
Foto Lars Skree
Danmark, Sverige 2010
Längd 1 tim 30 min
Censur tillåten från 15 år
Distributör Folkets Bio AB

Armadillo är som ett hyperrealistiskt knytnävslag från första scenen till den uppgivna finalen. Den danska regissören och fotografen Janus Metz Pedersen har skapat ett rasande skickligt debattinlägg utan att vifta för våldsamt med den politiska flaggan. Hela tiden på gränsen till estetiserande av en fruktansvärd situation blandar Metz dokumentärfilms-approach med drömska spelfilmssekvenser, djupt influerade av *Apocalypse Now* (1979).

Vi får följa en grupp soldater från avskedsfesten och avskedet på flygplatsen med anhöriga genom ett inferno från det hårt åtsatta armébasen Armadillo i södra Afghanistanprovinsen Helmand. Kameralinsen sitter nästan uteslutande på regissörens hjälm. Resultatet är inträngande, påfrestande och en dansk motsvarighet till Vietnammästerverket *Hearts and Minds* (1974).

Soldaterna själva går in i helvetesäventyret med lika mycket blåögdhet och blodshunger som rädsla och förvirring. "Det här är så ofattbart meningslöst", yttrar en av dem en stund in i filmen. Fiktion och verklighets-krocken är viktig för *Armadillos* begåvade balansakt. Ena stunden sitter soldaterna och spelar dataspel som går ut på att eliminera fienden på blodigast möjliga vis. Nästa sekund är de själva i en kaotisk krigssituation där intrycken och

adrenalinet pumpar med ungefär samma kluvna känslor. Greppet är väl beprövat och inte särskilt unikt, men likväl oerhört effektivt.

Det är lätt att jämföra *Armadillo* med oscars-darlingen *The Hurt Locker*. Men till skillnad från Katheryn Bigelows film som så ihärdigt försökte vända spelfilm till dokumentär inramning, så lyckas Metz med att invertera konceptet och fortfarande behålla relevansen i budskapet. *The Hurt Locker* är hela tiden för självmedveten för att åtminstone jag ska kunna ta den på det stora allvar som den eftersträvar. En action-ulv i fårakläder.

Det starkaste draget i *Armadillo* är att den vägrar skönmåla. Den skulle dessutom kunna representera varje litet västerländskt lands medverkan i mellanöstern-konflikten. Soldaterna kunde lika gärna vara från Sverige, Norge eller Schweiz.

Danska myndigheter har rasat på grund av det osminkade och otacksamma sätt som soldaterna framställs. Men Metz film handlar om så mycket mer än en grupp testosteronstinna män i en livsfarlig situation. *Armadillo* tar tempen på och ställer sig frågande till både manlighet, främlingsfientlighet, krigets funktion och framför allt hur vi som tittar ställer oss till en europeisk beblandning för att försöka stävja en amerikansk hämndaktion som startade på kvällen den 11 september 2001.

Fredrik Söderlund